

HUHUJA HUMANISTEISTA -PODCASTIN TEKSTIVASTINE

Litterointimerkinnot

sa-	sana jää kesken
(sana)	epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

Jakso 4

Alkujuonto: Yksi tutkinto, tuhat ammattia. Lausahdus, jonka moni humanistiopiskelija on kuullut opintojensa aikana. Tällä Huhuja humanisteista -podcastin toisella tuotantokaudella Itä-Suomen yliopiston opiskelijat etsivät vastauksia moniin mieltä askarruttaviin kysymyksiin. Mikä on humanistisen osaamisen tulevaisuus? Millaisia asiantuntijoita humanistisista koulutusohjelmista on juuri nyt valmistumassa, ja millaisia opinto- ja uramahdollisuuksia heille on tarjolla? Entä miten hukassa oleva humanistiopiskelija voisi löytää sen oman juttunsa ja rakentaa sen kuuluisan ammatillisen identiteetin? Mun nimi on Pipsa Humalamäki ja tää on Huhuja humanisteista.

Neljännessä jaksossa keskustellaan työllistymisestä ja työnhausta siitä näkökulmasta, kun opiskelija on valmistunut ja siirtynyt varsinaiseen työelämään.

Yhteiskuntatieteiden opiskelija Atte Hyryn kangas ja englannin opiskelija Verner Enberg saavat vieraikseen markkinointikoordinaattori Mari Riissanen Mantsinen Groupista ja ylitarkastaja Rasmus Päivisen Lappeenrannan maahanmuuttovirastosta. Miten julkinen ja yksityinen työnantaja eroavat toisistaan? Mitä vieraat haluaisivat sanoa valmistumille ja pian työelämään siirtymässä oleville opiskelijoille? Pidemmittä puheita mennään jaksoon pariin.

Atte Hyrynkangas: Tervetuloa kuuntelemaan Huhuja humanisteista -podcastin toista kautta. Minä olen Atte Hyrynkangas ja toisena vetäjänä toimii Verner Engberg.

Verner Engberg: Joo. Vieraan tänään tosiaan meillä on (Mantsinen) [0:00:12] Groupin markkinointikoordinaattori, Mari Riissanen ja Lappeenrannan maahanmuuttoviraston ylitarkastaja Rasmus Päivinen.

Tässä jaksossa käsittelemme ja puhumme generalistien työllistymisestä ja työnhausta. Ja tosiaan tänään tälleen mukava aurinkoinen kevätpäivä tässä ja itse asiassa nauhoitetaan tätä jopa ihan ystävänpäivänä. Niin kuuntelijat voi sitte laskee tästä sitä, että miten monta päivää meillä meni tästä saada tää jakso ulos.

Atte: No tähän voitaisi tämmönen klassinen ystävänpäivänä yleisesti kysytty kysymys, että mitä ystävät teille merkitsee?

Mari Riissanen: Klassinen vastaus klassiseen kysymykseen: ystävät on parhainta elämässä.

Rasmus Päivinen: Joo, tosiaan täytyy sanoa, että mitä vanhemmaksi tulee, niin sitä enemmän osaa arvostaa hyviä ystäviä. Ne on elämän suola.

Atte: Elikä juhlapäivää tässä vietetty kaikin puolin.

Jos siirryttään heti tähän niin sanottuun jakson pihviin, elikkä aiheeseen. Elikä jos alotetaan tässä Marista, niin sä oot tämmöisessä isossa kansainvälisessä perheyrytyksessä tosiaan hommissa. Miten oot päätynyt tähän kyseiseen asemaan? Minkälainen urapolku sulla ylipäätään on ollu? Ja esimerkiks mitä opiskelutaustaa sulla on?

Mari: Joo. Mun urapolku on sellanen, että kun valmistuin matkailun ohjelmajpalvelujen tuottajaksi 2004, niin samaan aikaan myöskin ylioppilaaksi, ja katse oli siellä jatko-opinnoissa ja sit sitä kautta päädyin opiskelemaan yrityshallinnon tradenomiksi Karelia-ammattikorkeakouluun. Ja harjottelut olin kokenut jo aiemmissa opinnoissa tosi tärkeäksi ja niinpä pääsin alottamaan useamman kuukauden harjoittelun Applella, myynnin organisaatiossa ja koulutuskoordinaattorin oikeana kätenä. Ja se harjoittelu jatkui sitte määräaikasena työsopimuksena ja työsuhteena ja vuonna 2007 sain vakituisen paikan sieltä markkinoinnin parista. Ja sitte tradenomiksi valmistuin 2008. Ja mähän olin päättänyt, että mä en koskaan mene markkinoinnin tehtäviin, sen takia mä suuntauduin sit yrityshallinnon opintoihin.

No mä sain tehdä Applella markkinoinnissa paljon erilaisia projekteja ja olla niin brändimarkkinoinnin parissa, kun sitten monessa muussakin mukana. Ja alotin sitte siinä yhtä aikaa ylemmän ammattikorkeakoulun liiketoiminta johtamisen opinnot 2014 ja valmistuin siitä 2018. Ja siinä välissä olin sitten kerran olla pari kertaa

perhevapaillaki ja aloittaa työt Mantsisella 2017. Ja tässä sitä nyt ollaan sitte reilun viiden vuoden jälkeen. Sellainen pitkä tarina.

Verner: Sillä on hyvät (-) [0:03:11] pohjatiedot ainaki.

Atte: Kyllä. Kyllä. Elikkä Mantsinen Group, tällöinen hydrauliiKANostureita valmistava kansainvälinen yritys ylipäätään.

Mari: Joo, me valmistetaan maailman suurimpia hydraulisia materiaalinkäsittelykoneita ja tuotetaan Suomessa logistiikkapalveluja metsäteollisuudelle ja terästeollisuudelle.

Atte: Okei. Tähän väliin voitais mainita, että käytiin tosiaan yritysvierailulla ihan tossa noin kuukaus sitte tällä porukalla vähän tarkkailemassa tilannetta tuolla Ylämyllyllä ja oli kyllä aika tyylikkään näköistä ja semmone uus kokemus vähän niinku meille kaikille. Että erittäin niinku... tällöistä vois sanoo tietynlailla perinteistä teollisuutta ja hieno nähä, että tänneki on juurtunut tänne Pohjois-Karjalan syviin metsämaisemiin tällöinen hieno ja menestynyt yritys. Että kaikin puolin hienoa, että ollaan saatu tällöinen yrityksen edustaja tänne vieraaksi.

Verner: Joo. Oli se kyl vähän tällöen humanistina pelottavaa olla siellä kaikkea nosturien keskellä, mutta se oli joka tapauksessa mielenkiintosta.

Atte: Siitäkin selvittiin.

Verner: Nii. Joo. Voidaan tosiaan jatkaa. Elikkä, Rasmus, sun urapolku ei oo tosiaan ollu ihan nyt yhtä pitkä, mutta oot tosiaan tuolla Maahanmuuttovirastolla töissä ylitarkastajana. Minkälainen urapolku sulla sitte ollu ja mitä opiskelutaustaa löytyy?

Rasmus: Joo, meikäläinen tossa vuos sitten valmistu täältä Itä-Suomen yliopistolta yhteiskuntatieteiden maisteriksi. Opiskelin pääaineena yhteiskuntapolitiikkaa ja tos opintojen aikana tuli tehtyä tutkimusapulaisen hommia tuolla THL:llä ja sit on ollu myös Puolustusvoimien tutkimuslaitoksella. Sit viime vuoden heinäkuussa aloitin tosiaan tossa Lappeenrannan maahanmuuttoviraston turvapaikkayksikössä ylitarkastajana. Ja siellä on vierähtänyt sellanen, mitäs tässä nyt on mennyt, seittemäsen kuukautta.

Atte: Hieno nähdä tosiaan, voitais sen vähän niinku vierailun tarkoituskin tai semmonen niinkun juju tässä on justinsa, että ku Mari oot tällöinen yritysedustajia ja Rasmus oot sitten valtiolla hommissa, niin tähän sahaa sopivasti semmosta väriä ja sitte vähä tällöistä vertailupintaa. Niin oikein mukava siltäkin osin.

Ootte tosiaan molemmat korkeakoulutettuja ja meidän kuulijoita varmasti kiinnostaa se, että minkälaista työelämää korkeakoulutetuilla ylipäätänsä on. Että monesti puhutaa, et on toimistotyöntekijöitä tai istumatyöläisiä, niin nyt voitte ihan vapaasti

kertoa, että minkälainen on tämmönen ylitarkastajan / markkinointipäällikön niinku ihan tämmöinen tavallinen tiistai. Että mitä siihen työpäivää sisältyy?

Rasmus: Jos meikäläinen vaikka alottaa. Ehkä tälle omalle työlle tyypillistä on se, että tavallista päivää ei ookaan, vaan aina kaiken näköstä. Aamulla kun menee töihin, ni välttämättä ei tiedäkään, mitä sitä päivän aikana tulee tapahtumaan.

Mutta itellä ehkä aika paljon määrittää se, että onko tällainen tavallinen toimistopäivä, jossa kirjoitellaan päätöksiä ja hoidetaan asioita eteenpäin vai sitten teenkö turvapaikkapuhutteluja, mitä on noin muutama kerta viikossa. Eli silloin istutaan tosiaan turvapaikanhakijan kahdeksan tuntia siellä puhutteluhuoneessa ja käydään läpi asioita.

Mari: Joo. Mulla vähän sama, että tavallista tiistaita ei oikeastaan olekaan ja koenkin, että se on tämän työn suola. Mutta useimmiten sitten työpäivään kuuluu erilaisia yhteistyö ja projektipalavereita myynnin, tuotehallinnan tai jonkun yhteistyökumppanin kanssa. Ja välillä voidaan olla miettimässä markkinointistrategiaa ja sen toteutumista, seuraavassa hetkessä mietitäänki sitte käytännön tason tehtäviä, esimerkiksi palvelujen tuotteistamista, hiotaan asiakasreferenssi videokäsikirjoitusta, mietitään rekrytointi-ilmoituksia tai minkälaisilla digimarkkinoinnin toimenpiteillä saadaan vaikka Pohjois-Amerikan potentiaalisia asiakkaita kiinni.

Kun toimii tällasessa yrityksessä, jossa on pieni markkinoinnin organisaatio, niin saa olla mukana todella erilaisissa projekteissa. Ja nyt sitte tän korona-ajan jälkeenkin, niin aina on kivasti joku tapahtuma pöydällä itsellä ja se tapahtuman suunnittelu on käynnissä ja se voi olla messut, henkilöstötapahtuma tai joku jälleenmyyntikokous.

Atte: Okei. Elikkä tällain hyvin laajalla skaalalla, vois tiivistetysti sanoa, että työpäivät koostuu.

Verner: Joo. Toi on itse asiassa tullu aiemmin mun mielestä hankkeessa. Justiinsa ylös toi, et vaihteleva työnkuva on semmonen, et yleistä just varsinkin humanisteilla, generalisteilla ja tosiaan molemmat kuiteskin ootte sitä mieltä, et se on ihan positiivinen juttu. Ni se on ainaki hyvä kuulla.

Mari: Se on suurimmaksi osaksi aina positiivinen juttu, mutta tietenki oma mielen vireystila vaikuttaa siihen, että kuinka hyvin aina jaksaa alottaa sitte uuden asian ja kuinka paljon siihen on energiaa antaa. Siitä pitää huoli.

Rasmus: Kyllä. Ja tuohon voi sanoa just sen, että vaikuttaa myös se, et meilläkin on kuitenkin aika paljon mahdollisuutta vaikuttaa itse siihen, että minkälaisia ne päivät on. Että pystyy vähän kartotta, et minä päivänä pitelee niitä puhutteluja ja suunnittelee sitä työtä etukäteen. Se on tietysti positiivinen asia, että voi vähän omien voimavarojen mukaan mennä sitte, että suunnitella sitä työntekoa.

Atte: Vähän kävittekin tuossa läpi noita positiivisia puolia tässä teidän työnkuvasta, mutta jos vielä vois vähän vetää yhteen. Niin mikä ois niinku sillain työssä niinku ihan parasta ja sillain, tämän joustavuuden ja tuon kaiken muun, mitä mainitsitte tuossa, lisäksi?

Mari: Mä koen, että markkinoinnissa saa olla vähän niinku yrityksen semmosella näköalapaikalla. Saa olla kaikkien yrityksen toimintojen kanssa tekemisissä ja se on ehkä se parhain juttu. Siinä oppii todella paljon erilaisia asioita.

Rasmus: Itellä ehkä, jos mietitään silleen työn mielekkyyttä yleisesti, niin niinku tää työporukka ja työilmapiiri on niinku todella tärkeä asia itellä ja sellanen, et tehdään niinku... meilläkin käsitellään aika rankkoja asioita tuol turvapaikkayksikössä välillä, niin on tosi tärkeitä, et siellä on niinku semmonen tiimityö ja vedetään yhtä köyttä. Ni se tekee itellä niinku paljon positiivista.

Atte: Elikkä mielekkyyden osalta vois sanoa, että ootte niinku oikeassa paikassa tällä hetkellä hommissa.

Mari: Kyllä.

Rasmus: Ehdottomasti.

Verner: Toi on kuiteskin jännä miettiä, ku täs on tosiaan... toisella on urapolku kestänyt semmosen vuoden ja toisella on hiukan pitempään, mut molemmat ootte tosiaan ollu nykyiseen työpaikkana, niin se on ainaki myöskin ihan positiivinen asia tähän heti aamusta kuulla. Ei tarvi sitä siltä pelotella, et joutuu heti valmistumisen jälkeen sitte johonki, mikä ei sitten miellyttäis. Ainakin tämän perusteella huomais.

Mari: Joo, ja tärkeää on kyllä kuunnella omaa itseään. Että silloin jos alkaa tuntuu se oma työ puulta tai se masentaa tai joku asia ei ole hyvin, ni sitte kannattaa kyllä laittaa asioita toimeen sen parantamiseksi.

Rasmus: Kyllä, juurikin noin. Ja tottakai ihmisillä on erilaisia filosofioita, mutta ite ainakin koen, että työelämä on kuitenkin... se vie aika paljon tai aika ison osan elämästä, ni suosittelen, että kannattaa tehdä sellaista työtä, josta tykkää.

Mari: Ja tohon vois lisätä vielä sen, että minusta on tosi tärkeitä, et voi allekirjoittaa sen yrityksen arvot, arvomaailman, jossa tekee töitä, jotta se kohtaa sen oman henkilökohtaisen arvomaailman kanssa.

Atte: Tuo on varsinkin nykypäivänä hyvin tärkeä varmasti useimmille ihmisille tuo arvomaailma ylipäätänsä. Että voi olla niinku oma ittensä niinku luontaisesti siinä ja se tietyllä lailla korostaa sitä mielekkyyttä siinä työnkuvassa sitten varmasti kans. Ja varsinkin ku tämmöst, (esimerkiksi) [0:11:40] kestävyteen ja eettisyyteen liittyvät asiat on niinku ylipäätänsä ollu pinnalla erittäin paljon niin.

Verner: Joo, kyllä vois ainakin kuvitella, et kyllä ainakin omassa kohdassa, niin kyllä se vaikuttaisi aika paljon siihen työmotivaatioon, jos on semmonen just niinku työ, jossa tuntee ainaki tekevänsä just jotain niinku oikeasti esimerkiksi hyvää firman puolesta. Että kyllä ainakin kuvittelisin sen olevan aika positiivinen seikka siinä, et voi olla niinku olla samaa mieltä ja vielä parempi, jos on ihan niinku vaikka ollu vapaa-ajallakin vaikka jonkun yrityksen tai jonkun muun kanssa tekemisissä, että siihen löytyy sille kiinnostusta jo.

Eli mulla löytyy täältä tosiaan hiukan tilastoa tähän... no humanistien ja generalistien työllistymiseen. En ota liikaa näitä tilastoja, mutta ku aika usein tulee semmosia pelottavia ajatuksia, et on kauhean suuret lukemat jossain työttömyydessä tai työllistymisessä ylipäätään, oli sitten vuosi tai viisi vuotta jälkeenpäin. Ni ainaki täällä nyt, ku katotaan tosiaan vipuna.fi tilastoja, täällä on yksi vuosi tutkinnon jälkeen, niin humanistisella alalla ja nimenomaan kielten puolella, niin työttömiä on kuitenkin erittäin vähän vuoden jälkeen.

Eli täällä on työllisiä 1 242, mitattu vuonna 2020, ja työttömiä on noin 333. Sopiva pyöreä luku siinä. Ja verrattuna muihin aloihin, niin se on erittäin pienellä määrän loppujen lopuksi korkeampi, että puhutaan noin sadasta, millä se on korkeampi, kuin vaikka kaupalliset alat, jotka usein nähdään tälle nopeammin työllistävänä sattumoisin. Mutta... no, ei nyt ainakaan noi tilastot liian masentavia ole. Mietin, että...

Atte: Ei todellakkaa, että varmasti ku ylipäätään puhutaan niinku tämmösistä... humanisteista ja generalisteista, ni vois tälleen stereotyyppisesti kuvitella, että ne ois vähän heikommat, mutta nyt kun näihin humanisteihin ja työllistymiseen päästiin, niin koska näihin humanisteihin kuuluu myös niin kuin professiometteihin valmistuva, niinku vaikka esimerkiksi aineenopettaja, englannin opettaja, vastaavaa. Niin mitä annettavaa tämmösillä generalistiksi valmistuvalla vois olla esimerkiksi nyt vaikka Mantsisella?

Mari: Kun ollaan globaali yritys, vaikka en ihan suuryritys -nimeä vielä käyttäisikään, ja asiakkaita on joka puolella maapalloa, niin se tarkoittaa myös sitä, että erilaisia dokumentteja täytyy olla eri kielillä, täytyy olla valmis kommunikoidaan asiakkaan kanssa, sillä asiakkaan omalla kielellä ja täytyy myös osata esittää, opastaa, kouluttaa maailmalla toimivaa jälleenmyyjäverkostoa ja loppuasiakkaita. Niin sitä kautta se generalistin osaaminen on varmasti hyvin hyödynnettävissä.

Toki, pitää olla myöskin sitä asiantuntijuutta, mutta siinä mä koen, että sen varmasti oppii, jos on halua oppia ja luontaista kiinnostusta. Ja sitte ehkä semmonen näkökulma, että koen, et eri alojen ammattilaiset rikastuttaa sitä organisaatiokulttuuria, ne monipuolistaa ja vahvistaa osaamisen kehittymistä myös sen organisaation sisällä.

Ja nyt ku oon ite päässy enemmän tutustumaan humanisteihin ja tekemään yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston kanssa, niin vois olla hyvä ja ehdottomasti suosittelisin, että kannattaa ottaa yhteyttä tämmösiin epätyypillisempiinkin yrityksiin yhteyttä ja katsoa se kortti ja kääntää, että voisiko sinne työllistyä.

Atte: Just tuo on hieno kuulla, just siitä mielestä, ku miettii esimerkiks tuota teollisuusalaa ylipäätänsä, että varmasti tämmönen aika insinööripainotteinen ja teknillisesti painotteinen. Niin just tuo että ku miettii esimerkiks humanisteja tai itseäni niinku generalistina, niin ei kyllä tulis ensimmäisenä todellakaan välttämättä mieleen, että jostain perusteollisuudesta vois löytyä niinku seuraava työpaikka. Mutta ehkä tuosta saakin semmoset tietynlaista toivoa, et se ei välttämättä tarvii olla aina mikään kunnallinen työnantaja tai valtiollinen työnantaja, vaikka silti niinkun näyttelee suurta roolia tässä.

Vernereri: Joo. Tos tulee tosiaan hyvin mieleen se just, ku oltiin siel tehdaskierroksella, ni siinähan tulee just semmonen olo varsinkin, ku oli niitten monen 100 tonnin hydraulisten nostureiden keskellä, että mikä täällä on, mitä mä teen täällä kielen opiskelijana. Mut just sillai positiivista joka tapaukses kuulla, että on tosiaan siellä silti ihan hyötyä, vaikka se nyt ei välttämättä oo sitte siellä nosturien keskellä. Et siellä sitte insinöörit on vallassa, mutta enemmänkin varmaan toimistopainotteisesti siellä sitten on kuiteskin ja hyötyä ja on paikka sitten, missä pääsee oikeasti käyttämään sitä osaamista.

Mari: Kyllä. Ehdottomasti toimihenkilöpuolella tarvitaan erilaisia ja eri alojen osaajia.

Atte: Se on mahtavaa kuulla.

Mutta Rasmus, tosiaan tossa vähän sivusinkin valtiota niinku työllistäjänä, niin tää on vähän ehkä sillai stereotyyppisempi jälleen kerran, mutta niinku generalistina, humanistina, yhdistettynä Maahanmuuttoviraston, vähän tämmönen ehkä tutumpi kombo. Niin mitä annettavaa vois olla, ku mietit esim. tuota omaa historiaas?

Rasmus: Joo, siis kyllähän Maahanmuuttovirastossakin tosiaan on niinku ihan laidasta laitaan tosiaan koulutustaustoista ihmisiä. Toki ehkä tossa ylitarkastaja puolella vähän painottuu tonne juridisten opintojen suuntaan, mutta tosiaan tuossa tulikin kielten opiskelijoista vähän statistiikkaa, niin meillähan tosiaan käytetään näis turvapaikkapuhutteluissa tulkkeja. Ne on niinku ihan elintärkeitä tolle meidän työskentelylle, koska tosiaan hakijoita tulee eri maista ja välttämättä ylitarkastajalla ei sitä kielitaitoa aina löydy. Halutaan tietysti hakijan kanssa puhua hänen äidinkielellään, niin siellä löytyy ainakin yksi paikka. Että tulkit on tosi tärkeitä meidän työskentelylle ja hyvä tulkki on aina sellanen, että aamulla on mukava mennä töihin, ku tietää, että siellä on ammattilainen, kenen kaa pääsee työskentelemään.

Atte: Kyllä. Eli tämmöstä klassista yhteen hiileen puhaltamista tarvitaan sielläkin.

Rasmus: Ehdottomasti, ehdottomasti.

Atte: Ja varmasti nyt kun miettii maahanmuuttovirastoa ja miettii teijän asiakaskuntaa, niin siellä on varmasti semmosia kieliä, mitä ei ihan jokapäiväisessä arjessa tuu ehkä vastaan. Että ilmeisesti voi tulla vastaan niinku esimerkiks heimokieliä tai jotain tämmösiä niinku erittäinkin suomalaisille epätavallisia tämmösiä kieliä.

Rasmus: Juurikin näin. On tosiaan sellasiakin kieliä, mille välttämättä ei Suomestakaan montaa tulkkiä löydy ja välillä on myös sellasia, että ei löydy suoraan niinku Suomesta sille kielelle tulkkausta, niin sitten tulkataan ensi suomesta englanniksi ja sitten englannista sille, mikä se kieli koskaan onkaan. Mutta tosiaan tietyt kielet on kyllä sellasia, että montaa eksperttiä ei tästä maasta löydy.

Vernereri: Tai muuten mielenkiintonen, et ei välttämättä löydy suoraan tulkkeja. Miten sitte... onko siinä sit kohtaa sit niinku kaksi tulkkiä siinä? Meneekö silleen ihan jonossa suurin piirtein, että eka yks kääntä englanniks ja sitte vielä englannista suomeks? Vai onko ihan jotain käytännön esimerkkitilannetta täs?

Rasmus: Joo, siis itse en oo tollasia. Tällä hetkellä puhuttelen tosiaan venäläisiä, niin tuota venäjän tulkkeja nyt löytyy sinällään niinku suoraan Suomesta tulkkaavia. Mutta tosiaan juurikin noin jonossa mennään ja se voi olla aika pitkä ja hidas se puhutteluprosessi sitten, mutta tietysti se on tärkeätä, että päästään sitte sitä hakijaa kuulemaan hänen äidinkielellää.

Atte: Siirrytään vähän tässä aiheskaalassa etiäpäin pikkuhiljaa vähän tämmöseen erottumiseen ja massasta pilkistämiseen. Niin ylipäätänsä on nykyään ku puhutaan rekrytoinnista ja työnhausta, niin sehän on valtaosin tämmöstä digitaalista ja netissä käytävää ja siihen aika helppo hukkuu siihen massaan. Miettii just kaikkia, että laittaa laittaa CV:tä ja jossain sähköpostissa ja siellä vaan sitä kuivaa harmaata tekstiä.

Niin, Mari, nyt sä joka oot käsitellyt näitä rekrytointikysymyksiä tässä sun työssä ja sulla on aika paljon siitä varmasti kokemusta, niin mitä sä niinku ite arvostat tässä työnhakijassa, että onko se mahdollisti niinku hyvä, laadukas LinkedIn profiili vai joku tämmönen persoonallinen ote tässä hakemuksessa?

Mari: Joo, työnhaku on vaikea laji, mutta sitä ei kannata pelätä. Itse arvostan sellaista piirrettä, että hakija on perehtynyt siihen, mitä työtä ja mihin hän hakee. Ehkä vois sanoa, että kannattaa pysähtyä miettimään, millä tavalla voi erottua niitä hakijoiden joukosta. Voiko se olla esimerkiksi videotervehdys tai portfolio? Videotervehdyksessä on se hyvä puoli, että siitä välittyy usein paljon erilaisia mielenkiintosisia asioita itse persoonasta ja portfolioilla pääsee taas näyttämään, mitä on tehnyt. Opiskelijassa toi portfolio voi herättää kysymysmerkkejä, että mistä sen portfolion voi tehdä, kun ei ole

työkokemusta, mutta todennäköisesti opiskelujen aikana on kuitenkin ehtinyt kertyä jotain, mitä on projekteissa tehty ja sellaista sisältöä, mitä voi jakaa sitten mahdolliselle tulevalle työnantajalle. Ja ehkä siinä portfolioista vois myös kertoa siitä omasta elämästä ja niistä harrastuksista, mielenkiinnon aiheesta, koska useinhan yritykseen haetaan kuitenkin persoonaa ja ihmistä töihin.

Verner: Joo. No tost tulee heti ekana mieleen käytännön kysymykset. Tuleeko vaikka mieleen jotain esimerkkejä, et mitkä on jotain semmosii vaikka opiskelijalle näkyny asioita siellä portfolioissa, mitkä on just vaikka herättäny sen huomio on sitte? Tai on ollu semmosia oikein tosi positiivisia nähdä siellä.

Mari: No itse olen aina kiinnostunut ihmisistä, niin oikeestaan kiinnostaa laidasta laitaan. Mun mielestä sillä ei ole väliä, et minkä näköinen se portfolio on, vaan ehkä enemmänkin se, että mitä se henkilö haluaa jakaa siinä portfolioissa, mitkä hän koee itse tärkeiksi. Että on hyvä näyttää myös muille.

Sitten taas niinku videotervehdykset on kyllä tosi kivoja myös, koska niistä myöskin välittyy sitte ihmisen mikroilmeitä ja sellasta persoonaa enemmän, niin ne antaa kyllä paljon paremman kuvan kuin se yksi dokumentti vaan, jossa ihminen kertoo ja sitte sinä vastaanottajana luet jollaki äänensävyllä sitä.

Ja ehkä sitte tohon, mitä LinkedIn profiilista kysyt, niin se totta kai tukee siinä työnhaussa ja esimerkiksi CV voi olla rakennettu sinne LinkedIn profiiliin. Mutta näkisin, et se ei oo mikää ykkösprioriteetti. Et toki LinkedIn verkostona auttaa paljon siin työnhaussa ja työpaikkojen löytymisessä, joten sen vuoksi suosittelen käyttää sitä.

Verner: Joo, must toi LinkedIn on varsin semmonen, et on... semmonen kauhean niinku just mörkö siellä sängyn alla aika monellakin opiskella. Et ainahan siitä kuulee ja lukee jotain, mut hirveen moni ei oo koskaan kuitenkaan käyttäny sitä. Ku yleensä just nyt on hakenu jonneki kesätöihin, ni ei siinä hirveästi mitään LinkedIniä siinä käytetä. Että se voi olla monelle just aika silleen vieraskin just ohjelma ja paikka ylipäättään lisäillä asioita, mutta se on sit semmonen, mitä ilmeisesti kartotetaan vähän enemmän sitte, ku on jo alottanu sen urapolun.

Mari: Kyllä. Monet rekrytoijat käyttää sitä, esimerkiksi siinä, et he etsii potentiaalisia työntekijöitä. Toki paljon työpaikkoja ilmoitetaan sitä kautta ja itse asiassa ihan kesätöitäkin ilmoitetaan sitä kautta, koska ajatellaan, että todennäköisesti siellä LinkedInissä on se äiti tai isä, joka voi vaikuttaa sen nuoren siihen kesätyöhakuun ja bongata sieltä tulevia kesätyöpaikkoja.

Atte: Elikkä monipuolista erottautumista ja tämmöstä visuaalista erottuvuutta painotat siis tässä.

No vähän voidaan sivuuta tämmöstä sukupuolikysymystäkin sillai, että mietitään, että kuinka paljon teillä on miesoletettuja versus naisoletettuja töissä, niin onko sulla siihen jotain antaa tämmöstä?

Mari: No kyllähän tyypillisesti toimiala on hyvin miesvaltainen. Tietenki toivotaan, että kaikista hakijoissa pystytään herättää mielenkiintoa toimialaa kohtaan ja toivotaan niitä naispuolisiakin hakijoita, koska se rikastuttaa myös sitä organisaatiokulttuuria valtavan paljon, että saadaan sitä tasapainoa.

Rasmus: Joo. Tosiaan meillä maahanmuuttovirastossa ehkä tuo sukupuolikysymys on vähän jopa toisinpäin. Eli ehkä naisia hieman enemmän töissä kuin miehiä. Ja tosiaan voi olla esimerkiksi tällaisia tilanteita, että turvapaikanhakijana on nainen ja hänelle on voinu ikäviä asioita tapahtua, ni voi sit olal helpompi tosiaan naisille niistä asioista puhua ja tottakai myös toisinpäin. Itsellekin on tossa lähiaikoina tulossa mieshakija puhutteluun, kuka on pyytännyt, että haluaa keskustella miehen kanssa. Tähän on tietysti voi olla erilaisia syitä, miks näin halutaan, mutta ehdottomasti niinku ainaki Maahanmuuttovirastossa tarvitaan kyllä sekä miehiä että naisia.

Atte: Kyllä. Tuo hyvä pointti just tuommosesta niinku käytännön asioista, että miettii, et kuinka paljon teilläkin tulee eri kulttuureista ja eri maista väkeä sinne asiakkaiksi, niin siinä voi olla semmosista maista, jossa tämmönen sukupuolinäkemyks voi olla hyvinkin erilainen. Niin on senkin takia varmasti erittäin tärkeää, että on tasaisesti sekä miespuolista että naispuolista väkeä siellä hommissa.

No Rasmus, jos mennään enemmän tähän, vielä syvennyttään tähän sinnuu niinku tässä yhteiskuntatieteiden maisterina, elikkä tämmöseltä generalistiselta alalta valmistuneena. Niin sä oot tosiaan ollu siellä nytte, kauan sä olit ollu hommissa nyt siellä?

Rasmus: Noin seitsemän kuukautta.

Atte: Noni. Elikkä vajaan vuoden ollu ollu hommissa ja oot pikkusen eri tilanteessa tuossa su urapolulla, esimerkiksi Mariin verrattuna. Niin miten sä koet tällain nuorena työnhakijana erottautunu eduks tässä työtä hakiessa ja mitkä asiat sä koit, että oli hyödyllisiä?

Rasmus: No... niin. Tässähän tietysti itsellä on tosiaan vaan tämä työnhakijan näkökulma ja en varmasti voi sanoa, mikä itsellä on ollu se erottava tekijä. Mutta yksi asia, mihin ainaki oon kiinnittäny huomiota tuossa vuosi sitten, ku aloin noita työpaikkoja katselemaan, niin vaikka tuolla valtiolle.fi, kun selailee noita työpaikkoja, niin monesti se työpaikkailmoitus, niin se ei anna ehkä sellaista konkreettista kuvaa, että mitä se työ niinku oikeasti on.

Just esimerkiksi ite näkisin hyvänä tälle jopa jo ennen sen työhakemuksen jättämistä, ni vois olla just tällöinen puhelinsoitto ja niinku selvittää vähän konkreettisesti, että mitä se työ on. Ja toki se osoittaa myös työnantajalle sitten kiinnostusta, mutta ennen kaikkea siinä aika helppo niinku sitte miettiä, että okei, että tällasta tää työ on konkreettisesti, mitä mun omat vahvuudet vois olla tässä työssä, niinku tulla esiin, ja sitten voi vähän sitä työhakemustakin räätälöidä sen mukaan.

Atte: Joo. Tossa tulikin vähän mieleen tuosta, ku miettii valtionvirastoo, niin on jo varmasti semmosta tietyl lailla aika puisevia ne... työpaikkailmoitukset, sillai että on pakko olla vähän semmosia ehkä virallisia, kankeita, harmaita, missä on pakko mainita tietyt asiat ja ilman sitte mittää semmosta värikynää siihen laitettuna. Kun miettii, esimerkiksi nykyään monet semmoset vähän piäh pienemmät yritykset voi olla laittaa hyvinkin vapaamuotoisia työpaikkailmoituksia, niin varmaan nuo valtion virastot ei ihan ensimmäisenä oo muuntelemassa niitä semmoseen värikkäämpää ja mielenkiintoisempaan suuntaan tälleen (-) [0:29:09] ajateltuna. Mutta tuo on hyvä pointti just, minkä mainitsit tuon puhelinsoiton, että se varmasti antaa vähän syvyyttä siihen.

Rasmus: Ja tuossaki just täytyy sanoa, et kannattaa, niinku omasta mielestä, kannattaa pitää niin sanotusti mieli avoinna. Et joku työpaikka, vaikka se ilmoitus voi olla vähä sen luonteineen, että vaikuttaa, että onko tämä nyt ihan puiseva duuni, mutta se voi olla tosiasiasa se konkreettinen työ niinku tosikin mielenkiintosta tai ihan erilaista, kuin mitä jos työpaikkailmoitus antaa ymmärtää. Että sen suhteen just tollanen, et lähtee vähän selvittää tarkemmin, että mitä se työ konkreettisesti on, niin on niinku erittäin hyvä juttu mun mielestä.

Verner: (Veikkaan), et saattaa olla sit ihan rekrytoinnin näkökulmasta just positiivinen asia, et löytyy semmost niinku uteliaisuutta ja kiinnostusta just tietää enemmän. Sekin varmaan ois semmonen joukosta erottuva tekijä aika positiivisella tavalla, et veikkaan, et saattais auttaa vähän siinä sitte, ku... vaikka just rekrytoija kattoo siellä niitä CV:itä läpi, että tunnistaa vaikka sen nimen sieltä sitten vaikka, että hei, täähän tyyppi on muuten soittanu aiemmin ja kyselle vähän enemmän.

Mari: Joo. Meillä on yrityksessä tarinoita siitä, että työntekijä on kävellyt ovesta sisään ja kysyny, että onko töitä. Ja se jos mikä on mieleenpainuva hetki. Toki se ei monesta paikkaa sovi sellanen toimintatapa, mutta juuri toi puhelinsoitto on minusta tosi hyvä juttu, koska tänä päivänä liikaa haudautaan just sinne nettien ja sähköpostien äärelle ja ei oteta sit sitä oikeata kontaktia siihen rekrytoijaan.

Verner: Joo. Se on sit vähän vaikea erottuu joukosta, ku siellä on 100 muuta ihmistä saman jonkun just urapalvelun nettisivun kautta ilmottautunu. Siel on valmiit täytetyt kentät ja CV liitettynä ja sit siel on kohta, missä kerrotaan lisää itsestä, niin se voi olla

oikeasti tosi vaikeeta erottuu sieltä. Tosiaan ainakin positiivinen kuulla, että molemmat näätte tän näin hyvänä asiana.

Mut mulle itse asiassa tuli mieleen kysymys nyt molemmille teistä tästä rekrytoijan näkökulmasta ja sit myöskin lähiaikoina töihin haenneen näkökulmasta. Ni aika yleinen juttu opiskelijoille, kun mietitään CV:ssä opintojen laittaminen. Niin miten paljon esimerkiksi te laitoitte, miten paljon vaikka Rasmus laitoit niitä näkyviin siinä? Oliko vaikka tarkasti kurssi siinä ja vaikka opintopistemäärä vai lukiko siellä vaan, että yhteiskuntatieteiden maisteri?

Rasmus: No koulutuksen puoleen yleensä oon listannu tittelit vaan ja sitte tietysti vähän, että mitä pääainetta, mitä sivuainetta ja näin, mutta en ehkä just ihan kurssi kerrallaan lähe listaamaan. Mutta just niinku opinnot näin niinku, mitä suorittanut, niinku minkä tutkinnon ja sit niinku vähä, että mihin ne opinnot on painottunut. Eli enemmän tuosta, mistä on kiinnostunu ehkä esiin.

Mari: Tuo taso kuulostaa tosi hyvältä ja kun ajattelee niitä, et niitä hakemuksia voi siellä olla pöydällä aika paljon, niin sit liiankaan pitkää CV:tä ei kukaan jaksu lukea läpi.

Atte: Eikö se oo se kuusi sekuntia vai mitä se on se laskettu, et se on se keskiarvo, että se rekrytoija jaksaa kattoa, jos on hirveä pino niitä hakemuksia, niin jaksaa. Siinä kuuden sekunnin aikana pitäis niinku jotenki kiinnittää huomiota siihen hakemuksen. Oonko mä ihan hakoteillä?

Mari: Et varmaan oo hakoteillä, että kyl se varmaan sekunneista puhutaan siinä.

Verner: No voidaan siirtyä seuraavaksi seuraavaks tosiaan tähän, ihan niinku vieläkin pystytään tässä työnhaussa, mutta on ihan tämmönen niinkin yksinkertainen ku sitte: mistä niitä töitä sit etsitään? Et mitkä on tämmösii toimivia kanavia, joita kannatatte? Mitä muuta vois olla vaikka tämmösen perinteisen, vaikka duunitorin, valtiolla.fi:n, näitten niinku tilalle niinku semmosia, mitä välttämättä ei heti ajatteliskaan? Niin tuleeko jotain esimerkkejä mieleen?

Mari: No mä ehkä kääntäisin tässä taas katseen sinne LinkedInin maailmaan. Ja tietenki kaikki keinotahan täytyy kääntää, jos on aktiivisesti etsimässä työtä. Mutta se LinkedIn profiili kannattais olla tehtynä ja päivitettyinä ja siellä voi laittaa oman tilin, esimerkiksi tämmöseks niinku aktiiviseksi työnhakijaksi, jotta se kertoo signaalia sille rekrytoijalle, että ahaa, hän on kiinnostunut uudesta työstä tai vaihtamaan työpaikkaa.

Ja LinkedInissä on tuhansia tarinoita siitä, et miten se verkosto, LinkedInin verkosto, on auttanu sua työllistymään ja sen voimaa ei kannata vähätellä. Et rohkeesti kun uskaltaa laittaa vaikka ulos sen oman julkasun siellä, että hei haen työtä

ja vähän kertoo itsestään, minkälaista työtä hakee, minkälaisille asioille on avoin, niin se... verkosto kyllä hyvin kantaa siellä.

No tietenkäin siis erilaiset työnhaun kanavat on tärkeitä ja mä luulen, että ehkä tänä päivänä työelämän perusedellytykskin on se, että sä osaat löytää ne peruskanavat, mistä työtä haetaan.

Sitten taas jollakin voi olla unelma työllistyy johonkin tiettyyn yritykseen, mutta paikkoja ei oookkaan auki siellä. Niin minun mielestä just tullaan tähän, että yritystä kannattaa niinku lähestyä henkilökohtasesti ja ottaa vaikka se puhelin käteen ja soittaa ja kysyä, että kuka olis oikea henkilö ja sit voi perään vaikka laittaa sitä hakemusta, jos on kiinnostunut yrityksestä.

Rasmus: Kyllä. No joo, Mari toi tossa LinkedInia esiin jo, niin itse voisin lisätä tuohon myös... no esimerkiksi on vastavalmistuneena työttömänä työnhakijana toki TE-palvelut on tällanen, sitten ammattiliitot, jos kuuluu niin onhan siellä toki niinku ihmisiä, joiden työ on niinku avustaa siinä työnhaussa. Niin tämmösiäki reittejä kannattaa ehdottomasti hyödyntää. Niinku sanoit, niin kaikki kivet pitää tietysti kääntää ja itsekin tossa, kun töitä haeskelin, niin laitoin esim. vanhalle harjoitteluohjaajalle tuolle THL:lle sähköpostiviestii, että hei, että jäi lämpimät muistot harjoittelusta, että oisko jotain paikkoja tarjota. No siinä vaiheessa ei ollu, mutta lupasi laittaa nimen muistiin ja tällästä. Niinku tuo just esiin sitä, että on kiinnostunu.

Mari: Ehdottoman hyvä asia toi asiantuntijoitte hyödyntäminen, että ymmärtää myös kysyä apua, et siinä ei oo mitään pahaa.

Atte: Eliikkä tiivistettynä voisi mainita näitten perinteisten alustojen lisäksi, niin piilotyöpaikkoja, just LinkedIniä mitä mainitsit ja sitten harjoittelupaikkojen ja omien niinku suhteiden ja verkostojen hyödyntäminen, niin näillä luulisi pääsevän niinku etiäppäin asiassa.

Rasmus: Kyllä. Tuo, tuntuu, että toi verkostoituminen on välillä sellainen vähän kirosanaakin monelle, että sitä niin paljon painotetaan. Mutta toki ainakin näin yhteiskuntatieteilijänä niinku näen, että se on kyllä sitä sosiaalista pääomaa niin sanotusti, että miten paljon ihmisiä sä tunnet ja se totta kai avaa aina erilaisia ovia ja reittejä.

Mari: Niin ja ehkä sitä ei kannata pelätä, just sitä verkostoitumis-sanaa. Sehän on, et sä verkostoidut edes muutaman ihmisen kanssa, niin sehän on jo sitä. Pääset sillä hyvin alkuun.

Atte: No voitais vähän tässä puhua heti perään tästä niinkun jatkuva oppia - oikeudesta, mitä Suomen yliopistoissa on mahdollisuus hyödyntää. Eliikkä maisteriksi

valmistuneella on tää jatkuva oppia -oikeus, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että kaksi vuotta niinkun valmistumisen jälkeen voi kartuttaa omia opintojaan.

Ja nyt kun se suhteutetaan tämä tähän meidän aiheeseen, niin otetaan esimerkiks taas se generalistiksi opiskellut henkilö, niin mitä opintoja hän vois niinku kartuttaa parantaakseen niitä työelämävalmiuksiaan?

Ja jos mietitään nyt vaikka siltä kantilta, että mitä taitoja työelämässä te ootte tai te kokisette niinku hyödylliseksi, että ois ollu hyvä niinku opetella vähän lisää tai kehittää sitä osaamistaan?

Rasmus: Tuntuu, että ainakin oma työnkuva on tällä hetkellä vähän sellanen, että en tiedä olisiko mitkään opinnot valmistunu siihen. Ylipäätään siis toi jatkuva oppimisen oikeus on mun mielestä tosi hyvä asia ja tutustuin itekki siihen silloin, ku olin valmistumassa ja just ku lähtee sitte selvittämään niitä työpaikkoja, mistä ois mahdollisesti kiinnostunu ja minkälaista se työnkuva siel vois olla, niin mun mielestä toi toimii tosi hyvin sellasena tukevana tekijänä. Et jos tulee tilanne, et nyt tää niinku työ kuulostaa tosi hyvältä ja ottaa vähän työntajaankin yhteyttä ja sit selviää, et okei, tarvittas ehkä näitä ja näitä taitoja, sellaista osaamista, mitä välttämättä itsellä ei ole vielä kerenny kertymään, niin voi sitten vielä palata koulunpenkille hankkimaan sitä.

Mari: Joo. Sitä omaa osaamista ja mielenkiinnon kohteita kannattaa kyllä pohtia omien vahvuuksia ja heikkouksien kautta. Ja ehkä tän päivän työelämä oonki sellasta, et se on aika lailla jatkuvaa oppimista.

Rasmus: Tuo on ehdottoman hyvä nosto. Tosiaan et se oppiminenhan ei missään nimessä siihen työllistymiseen lopu ja kyllä voin sanoa, et omassakin työssä, niinku voidaan sanoa, että useita tunteja viikossa menee niinku niin sanotusti kouluttautumiseen ja koko ajan hankitaan uutta tietoa ja yritetään tulla paremmaksi työntekijäksi.

Vernereri: Joo. Tähän voistas tosiaan, päästää loppua kohden, ni voitais ainaki kuulijoille vähän just kiteyttää näitä työn hakemisen taitoja. Ni mitäs teillä sitten ihan tämmöset niinku, no omat viisi vinkkiä työnhakijalla? Tai ylipäätään työnhaku, että oli ne sitten miten simppeleitä tai monimutkasii, mitä vaan löytyykin.

Atte: Et jos ei mittää muuta jää tästä jaksosta mielee, ni ees nämä. Sillä periaatteella.

Mari: Joo. No ensimmäinen vinkki vois olla se, että uskalla olla rohkea siinä työnhaussa. Et ihminen se vaan yleensä on siellä toisessa päässä vastaanottamassa sitä sun viestiä.

Toinen että oo aito oma itsesi, koska ihmiset tekee töitä toisten ihmisten kanssa.

Sitte on puhuttu tässä jo paljon siitä, että tunne itsesi, vahvuutesi, heikkoutesi ja mielenkiinnon kohteet.

Sit se että neljäntenä oo kiinnostunu siitä hakemastasi yrityksestä ja tutustu siihen yritykseen etukäteen. Mieti valmiiks vaikka se kysymys tai pari siinä työnhakuun tai haastattelutilanteessa.

Ja viidentenä se: hyödynnä verkoston voima.

Rasmus: Joo. Itsellä täs tulee varmaan vähän toistoa tuohon, mitä Mari sanoikin ja mitä itsekin tossa aikaisemmin mainitsin. Mutta nää on vähän tälle kronologisesti ehkä, jos lähdetään jo sieltä opintoajasta. Niin tosiaan kannattaa jo aikaisessa vaiheessa kartuttaa sitä, et minkälaisia työpaikka on tarjolla ja tietysti, et mikä itseä kiinnostaa ja minkäänlaista osaamista niissä työpaikoissa sitten vaaditaan.

Ja sit tosiaan itsellä on ollut työnhaussa semmonen filosofia, että tosiaan pyrin hakemaan vaan semmosia työpaikkoja, mistä oon niinku aidosti kiinnostunu, koska uskon oikeasti, että se että sä oot kiinnostunu jostai asiasta, niin se tekee susta heti jo niinku paremman siinä kuin joku toinen, kenellä ei minkään näköistä mielenkiintoa siihen oo.

Ja tähän liittyen sit toisaalta kannattaa pitää myös se mieli avoinna. Eli joku työpaikka, mikä ei välttämättä alkuun vaikuta niin kiinnostavalta, niin saattaakin osoittautua tosi kiinnostavaksi.

Ja sit tosiaan, jos mahdollista, niin selvittää vähän etukäteen, että mitä se työpaikka, mitä hakee, niin mitä se niinku konkreettisesti on. Nii osaa sitten vähän sitä työhakemusta räätälöidä.

Sitten neljäntenä tosiaan, niin tähän liittyen, kun on selvitetty, että mitä se työ konkreettisesti vois olla, niin sitte voi lähteä pohtimaan, et miten ne omat vahvuudet on ja miten ne tulis esiin tässä työssä.

Ja sitte viidentenä: ole aito. Uskalla olla oma ittesi. Siis pitää olla tietynlaista... kutsuisin ehkä röyhkeydeksi, että osaa niinku... välille ujoille suomalaisille voi olla vaikeeta se sellainen itsensä ylös pumppaaminen, mutta ku tunnistaa ne omat vahvuudet, niin ne pitää uskaltaa tuoda myös esiin. Mutta sit toisaalta ei myöskään pidä pelätä sitä, et tuo esiin myös niitä heikkouksia. Koska mun mielestä se, että tunnistaa niinku omat vajavuudet jossain osaamisessa, niin se on niinku sen kehittymisen elinehto. Että jos joku tulee sanomaan sulle, että minä olen täydellinen joka asiassa, minulla ei ole mitään opittavaa enää, niin se on mun mielestä vähän oudoksuttavaa. Että ehkä kannattaa tosiaan tuoda ihan rohkeasti esiin niitä vahvuuksia, mutta myös heikkouksia ja sitä kautta sitten niihin pystyy myös vaikuttamaan ja pystyy kehittymään.

Mari: Tosi fiksusti sanottu. Oot varmaan joutunut pohtimaan näitä asioita itseksi aika paljon.

Rasmus: Kyllä, kyllä.

Atte: Joo. Tuohon ei kyllä kovin paljon oo lisättävä, että kaikki voi ottaa korvan taakse, ihan vaikka kesätyöhaussa nytte, ku sattuu olemaan nytten parhaimmillaan, kuumimmillaan toi kesätyöhaku.

Verner: Ja sitte vielä tosiaan ihan meidän haastattelijoidenkin puolesta kiitokset teille vierailijoille. Kiitokset Marille ja kiitokset Rasmuksella. Tosiaan pääsitte paikalle ja tosiaan ihan rohkeasti puhumaan täällä. Erittäin hyvin onnistu tämäki.

Atte: Näillä päästä etiäppäin ja ei muuta ku kohti hiihtolomia ja näin edespäin. Onko vielä, jottai loppukaneetteja tai viimeisiä sanoja?

Mari: Kiitos, tämä oli hieno kokemus ja ei muuta kuin kuuntelijoille onnea työnhakuun ja opintoihin.

Rasmus: Juuri näin. Kiitos, että pääsin vieraaksi ja kiitos erittäin mielenkiintoisesta keskustelusta.